

3.5 Βασικές Τριγωνομετρικές Εξισώσεις

ΘΕΩΡΙΑ

- Εξίσωση $\eta\mu x = a$

Αν $\eta\mu\theta = a$ τότε:

$$x = 2k\pi + \theta$$

$$\text{ή } k \in \mathbb{Z}$$

$$x = 2k\pi + \pi - \theta$$

- Εξίσωση $\sigma\upsilon\nu x = a$

Αν $\sigma\upsilon\nu\theta = a$ τότε:

$$x = 2k\pi + \theta$$

$$\text{ή } k \in \mathbb{Z}$$

$$x = 2k\pi - \theta$$

- Εξίσωση $\epsilon\phi x = a$

Αν $\epsilon\phi\theta = a$, τότε :

$$x = k\pi + \theta, \quad k \in \mathbb{Z}$$

- Εξίσωση $\sigma\phi x = a$

Αν $\sigma\phi\theta = a$, τότε:

$$x = k\pi + \theta, \quad k \in \mathbb{Z}$$

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ - ΣΧΟΛΙΑ

- Η γενική λύση της $\eta\mu x = 0$ είναι: $x = k\pi, k \in \mathbb{Z}$.
- Η γενική λύση της $\eta\mu x = 1$ είναι: $x = 2k\pi + \frac{\pi}{2}, k \in \mathbb{Z}$.
- Η γενική λύση της $\sigma\upsilon\nu x = 0$ είναι: $x = k\pi + \frac{\pi}{2}, k \in \mathbb{Z}$.
- Η γενική λύση της $\sigma\upsilon\nu x = 1$ είναι: $x = 2k\pi, k \in \mathbb{Z}$.
- Οι εξισώσεις $\eta\mu x = \kappa, \sigma\upsilon\nu x = \lambda$ είναι αδύνατες αν $|\kappa| > 1$ και $|\lambda| > 1$.
- Εξισώσεις της μορφής $\eta\mu x = \sigma\upsilon\nu\theta$ τρέπονται σε μορφή: $\eta\mu x = \eta\mu\left(\frac{\pi}{2} - \theta\right)$.
- Εξισώσεις της μορφής $\sigma\upsilon\nu x = \eta\mu\theta$ τρέπονται σε μορφή: $\sigma\upsilon\nu x = \sigma\upsilon\nu\left(\frac{\pi}{2} - \theta\right)$.
- Εξισώσεις της μορφής $\epsilon\phi x = \sigma\phi\theta$ τρέπονται σε μορφή: $\epsilon\phi x = \epsilon\phi\left(\frac{\pi}{2} - \theta\right)$.
- Εξισώσεις της μορφής $\sigma\phi x = \epsilon\phi\theta$ τρέπονται σε μορφή: $\sigma\phi x = \sigma\phi\left(\frac{\pi}{2} - \theta\right)$.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ**1. Να επιλέξετε την σωστή απάντηση:**

i) Η εξίσωση $2\eta\mu x = 1$ έχει λύσεις:

α) $x = 2κπ \pm \frac{\pi}{3}$ β) $x = 2κπ + \frac{\pi}{6}$ ή $x = 2κπ + \frac{5\pi}{6}$ γ) $x = 2κπ \pm \frac{\pi}{6}$

ii) Οι λύσεις της εξίσωσης $\epsilon\phi x = \sqrt{3}$ στο διάστημα $[0, 2\pi)$ είναι:

α) ακριβώς μια   β) δύο λύσεις   γ) άπειρες λύσεις   δ) καμία λύση

iii) Η εξίσωση $(\sigma\upsilon\nu x + 1)(2\sigma\upsilon\nu x + 1) = 0$, έχει στο διάστημα $[0, \pi)$:

α) δύο λύσεις   β) καμία λύση   γ) τέσσερεις λύσεις   δ) μια λύση

iv) Το πεδίο ορισμού της συνάρτησης $f(x) = \frac{2}{\sigma\upsilon\nu x + 1}$ είναι:

α) $A = \mathbb{R}$ β) $A = \mathbb{R} - \{2κπ + \pi, κ \in \mathbb{Z}\}$ γ) $A = \mathbb{R} - \{κπ, κ \in \mathbb{Z}\}$

v) Η εξίσωση $\epsilon\phi x = \sigma\phi x$ έχει λύσεις της μορφής:

α) $\frac{κπ}{4} + \frac{\pi}{4}$ β) $κπ + \frac{\pi}{4}$ γ) $κπ$ δ) $2κπ$ ($κ \in \mathbb{Z}$)

vi) Αν σε ένα τρίγωνο ABΓ ισχύει $\eta\mu\Gamma = \sigma\upsilon\nu B$, τότε είναι:

α) οξυγώνιο   β) αμβλυγώνιο   γ) ορθογώνιο   δ) δεν υπάρχει τρίγωνο

vii) Αν σε ένα οξυγώνιο τρίγωνο ABΓ ισχύει $\eta\mu 3A = \eta\mu A$, τότε η γωνία ισούται με:

α) $A = 30^\circ$ β) $A = 45^\circ$ γ) $A = 60^\circ$ δ) $A = 20^\circ$

viii) Η λύση της εξίσωσης $\eta\mu(\sigma\upsilon\nu x) = 0$ είναι:

α) π β) 2π γ) $\frac{\pi}{2}$ δ) $\frac{\pi}{4}$

ix) Η εξίσωση $\epsilon\phi x \cdot \sigma\phi 4x = 1$, $0 < 4x < \pi$, έχει ίδιες λύσεις με την εξίσωση:

α) $\epsilon\phi x = \sigma\phi 4x$ β) $\sigma\phi x = \sigma\phi 4x$ γ) $\epsilon\phi x = 1$ δ) $\epsilon\phi 4x = 1$

x) Η εξίσωση $\eta\mu 2x = \sigma\upsilon\nu 5x$ έχει τις ίδιες λύσεις με την εξίσωση:

α) $\eta\mu 2x = \eta\mu(\pi - 5x)$ β) $\eta\mu 2x = \eta\mu\left(\frac{3\pi}{2} - 5x\right)$ γ) $\eta\mu 2x = \eta\mu\left(\frac{\pi}{2} - 5x\right)$

xi) Η εξίσωση $\epsilon\phi|x| = 1$ έχει στο διάστημα $\left(-\frac{\pi}{2}, \frac{\pi}{2}\right)$:

α) μια λύση   β) καμία λύση   γ) δύο λύσεις   δ) άπειρες λύσεις

2. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις με Σωστό (Σ) ή Λάθος (Λ).

- i) Αν μια τριγωνομετρική εξίσωση έχει μια λύση, τότε έχει άπειρες. Σ Λ
- ii) Η εξίσωση $\eta\mu x = \frac{\pi}{4}$ είναι αδύνατη. Σ Λ
- iii) Αν στο ABΓ τρίγωνο ισχύει $\epsilon\phi\beta = \sigma\phi\gamma = 1$, τότε είναι ορθογώνιο ισοσκελές. Σ Λ
- iv) Η μέγιστη τιμή της $f(x) = 4\eta\mu\left(x + \frac{\pi}{6}\right)$ προκύπτει για $x = 2k\pi \pm \frac{\pi}{3}$. Σ Λ
- v) Η εξίσωση $\eta\mu^2 x - 2 = 0$ είναι αδύνατη. Σ Λ
- vi) Η εξίσωση $|\sigma\upsilon\nu x| = \frac{\sqrt{2}}{2}$ έχει στο $[0, 2\pi)$ δύο λύσεις. Σ Λ
- vii) Η εξίσωση $\epsilon\phi x = 2015$ είναι αδύνατη. Σ Λ
- viii) Η εξίσωση $\eta\mu\left(x + \frac{\pi}{3}\right) + \sigma\upsilon\nu\left(x + \frac{4\pi}{3}\right) = 1$ έχει λύση την $x = \frac{\pi}{6}$ στο $\left[0, \frac{\pi}{2}\right]$. Σ Λ
- ix) Μία λύση της εξίσωσης $\eta\mu x + \eta\mu 2x + \eta\mu 3x + \eta\mu 4x = 0$ είναι η $x = 0$. Σ Λ
- x) Μία λύση της $\sigma\upsilon\nu(x + \pi) = 1$ είναι η $x = 2\pi$. Σ Λ
- xi) Οι εξισώσεις $\sigma\upsilon\nu x = \eta\mu x$ με ($\sigma\upsilon\nu x \neq 0$) και $\epsilon\phi x = 1$ έχουν ίδιες λύσεις. Σ Λ
- xii) Η εξίσωση $2\eta\mu x + \sqrt{3} = 0$ έχει λύση στο διάστημα $[0, \pi]$. Σ Λ

3. Να αντιστοιχίσετε στις εξισώσεις της στήλης Α, μια από τις λύσεις τους που βρίσκονται στη στήλη Β:

Α	Β
1. $2\eta\mu x = 1$	α. $\frac{3\pi}{2}$
2. $\epsilon\phi x = -1$	β. $\frac{\pi}{6}$
3. $\sigma\phi x = -\sqrt{3}$	γ. $\frac{3\pi}{4}$
4. $\eta\mu x = -1$	δ. π
5. $\sigma\upsilon\nu x = -1$	ε. $-\frac{\pi}{6}$
6. $\sigma\upsilon\nu x = \frac{\sqrt{2}}{2}$	στ. $\frac{\pi}{4}$

Α	Β
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**A ομάδα****4.** Να λύσετε τις εξισώσεις:

α) $2\eta\mu x = -1$

β) $\sigma\upsilon\nu x = \frac{\sqrt{2}}{2}$

γ) $\eta\mu 3x = 1$

δ) $\sigma\phi 2x = -\sqrt{3}$

ε) $2\eta\mu^2 x - 1 = 0$

στ) $\sqrt{2}\eta\mu x = -1$

5. Να λύσετε τις εξισώσεις:

α) $\eta\mu(3x + \pi) = 1$

β) $\sigma\upsilon\nu\left(2x - \frac{\pi}{3}\right) = -\frac{1}{2}$

γ) $\epsilon\phi\left(4x - \frac{\pi}{4}\right) = \epsilon\phi\left(\frac{\pi}{2} - 2x\right)$

6. Να λύσετε τις εξισώσεις:

α) $\eta\mu^3 x - \eta\mu x = 0$

β) $\eta\mu^2\left(x + \frac{\pi}{3}\right) + \sigma\upsilon\nu^2\left(x - \frac{\pi}{6}\right) = 0$

γ) $(2\eta\mu x + \sqrt{3})(2\sigma\upsilon\nu x + 1) = 0$

δ) $|\eta\mu x + 1| + (\epsilon\phi\theta + 1)^2 = 0$

7. Να λύσετε τις εξισώσεις:

α) $\eta\mu 3x = \sigma\upsilon\nu 4x$

β) $\epsilon\phi\left(x - \frac{\pi}{4}\right) = \sigma\phi\left(\frac{\pi}{3} - 2x\right)$

γ) $\epsilon\phi 2x \cdot \sigma\phi(\pi + x) = 1$

δ) $2\eta\mu 5\pi x = \sqrt{3}$

ε) $\eta\mu x \cdot \sigma\upsilon\nu 2x = \eta\mu x \cdot \eta\mu 4x$

στ) $\eta\mu^2 3x + \sigma\upsilon\nu^2 x = 1$

8. Να λύσετε τις εξισώσεις:

α) $3\eta\mu x = -\sqrt{3}\sigma\upsilon\nu x$

β) $\epsilon\phi\left(\frac{\pi}{4}\sigma\upsilon\nu x\right) = 1, x \in \left(0, \frac{\pi}{2}\right)$

γ) $\frac{\epsilon\phi x}{\sigma\phi x} = 3$

δ) $\sigma\phi\left(x + \frac{\pi}{3}\right) + \sigma\phi\left(2x + \frac{\pi}{4}\right) = 0$

ε) $\sigma\phi(\pi\eta\mu x) = 0, x \in \left(0, \frac{\pi}{2}\right)$

στ) $\sqrt{2}\epsilon\phi x = 2\eta\mu x$

9. Να βρείτε το πεδίο ορισμού των συναρτήσεων:

α) $f(x) = 2 + \frac{1}{\eta\mu x - 1}$

β) $f(x) = \frac{x^3}{\epsilon\phi x - 1}$

γ) $f(x) = \frac{x\eta\mu x + 3}{\eta\mu x - \sigma\upsilon\nu x}$

10. Να βρείτε τη μέγιστη και την ελάχιστη τιμή των συναρτήσεων, καθώς και τις τιμές του $x \in [0, 2\pi)$ που τις παρουσιάζουν:

α) $f(x) = 2 + 4\eta\mu\left(x + \frac{\pi}{3}\right)$

β) $f(x) = 3 - 2\sigma\upsilon\nu\left(2x - \frac{\pi}{6}\right)$

γ) $f(x) = |4\eta\mu(2x + \pi)|$

11. Να λύσετε τις εξισώσεις:

α) $2\eta\mu^2 x + 5\eta\mu x - 3 = 0$

β) $\epsilon\phi x - \sqrt{3}\sigma\phi x = \sqrt{3} - 1$

γ) $\eta\mu^2 x + 5\sigma\upsilon\nu^2 x = 4$

12. Να λύσετε τις εξισώσεις:

α) $2\eta\mu x + \sqrt{3} = 0, x \in [0, 3\pi)$

β) $\epsilon\phi 4x = \sigma\phi x, x \in (\pi, 5\pi)$

γ) $\sigma\phi(2x + \pi) = -1, x \in [0, 4\pi]$

B ομάδα**13.** Να λύσετε τις εξισώσεις:

α) $2\eta\mu x \cdot \epsilon\phi x - 2\eta\mu x - \epsilon\phi x + 1 = 0$

β) $2\eta\mu^3 x + 3\eta\mu^2 x - 3\eta\mu x - 2 = 0$

14. Να λύσετε τις εξισώσεις:

α) $\epsilon\phi 5x \cdot \epsilon\phi 6x = 1$ β) $\eta\mu^4 x + \sigma\upsilon\nu^4 x = 1$ γ) $2\eta\mu x - \frac{\sqrt{6}}{2\eta\mu x} = \sqrt{3} - \sqrt{2}$

δ) $\eta\mu^2 x - (\sqrt{3} + 1)\eta\mu x \cdot \sigma\upsilon\nu x + \sqrt{3}\sigma\upsilon\nu^2 x = 0$ ε) $\sigma\upsilon\nu^4 x + 3\eta\mu^2 x - 1 = 0$

15. α) Να δείξετε ότι: $\frac{\eta\mu x}{1 - \sigma\upsilon\nu x} - \frac{\eta\mu x}{1 + \sigma\upsilon\nu x} = 2\sigma\phi x$

β) Να λύσετε την εξίσωση: $\frac{\eta\mu x}{1 - \sigma\upsilon\nu x} - \frac{\eta\mu x}{1 + \sigma\upsilon\nu x} = -2.$

16. Να λύσετε την εξίσωση: $\eta\mu(x - 2\pi) \epsilon\phi\left(\frac{3\pi}{2} - x\right) + \sigma\upsilon\nu(x - \pi) + \eta\mu(x - \pi) = \frac{1}{2}.$ **17.** Να λύσετε την εξίσωση: $\sigma\phi^2 x = \frac{1 - \eta\mu x}{1 - \sigma\upsilon\nu x}.$ **18.** Δίνεται η συνάρτηση: $f(x) = 5 + 2\epsilon\phi\left(2x + \frac{\pi}{3}\right)$

α) Να βρείτε το πεδίο ορισμού της συνάρτησης.

β) Να λύσετε την εξίσωση: $f(x + \pi) = f(2x).$ **19.** Δίνεται $\eta\mu\left(2x + \frac{\pi}{3}\right) = a - \frac{2}{a}$, όπου a θετικός ακέραιος και $0 < x < 3\pi$.α) Να βρείτε την τιμή του a .β) Να λύσετε την εξίσωση $\eta\mu\left(2x + \frac{\pi}{3}\right) = a - \frac{2}{a}$, όταν $0 < x < 3\pi$.**20.** Αν $A = 60^\circ$ και $\eta\mu\left(\frac{B + \Gamma}{2}\right) = \eta\mu(B - \Gamma)$, να βρείτε τις γωνίες του τριγώνου B, Γ .**21.** Να λυθεί η εξίσωση: $\eta\mu[\pi(x^2 + 1)] = \eta\mu(\pi x)$, $x \in \left(-\frac{3}{2}, \frac{3}{2}\right)$.**22.** Να λυθεί η εξίσωση: $|\sigma\upsilon\nu 4x + 1| + |5 - 4\sigma\upsilon\nu 4x| = |\sigma\upsilon\nu 4x - \sqrt{3}| + 6$ **23.** Η ζήτηση ενός προϊόντος περιγράφεται από την συνάρτηση $f(t) = 800 + 400 \cdot \eta\mu \frac{\pi t}{6}$, σε χιλιάδες τεμάχια, όπου t ο χρόνος σε μήνες. ($t = 1$ Ιανουάριος).

α) Να βρείτε ποιο μήνα έχουμε τη μέγιστη ζήτηση και πόσο είναι.

β) Να βρείτε ποιο μήνα έχουμε το μισό της μέγιστης ζήτησης.

ΤΕΣΤ 1°**ΘΕΜΑ1°:** Α. Να γράψετε τις λύσεις της εξίσωσης $\eta\mu x = \eta\mu\theta$.

Β. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις με Σωστό (Σ) ή Λάθος (Λ).

i) Ισχύει για κάθε $x \in \mathbb{R}$, $\text{συν}|x| = |\text{συν}x|$. Σ Λ ii) Η εξίσωση $x^2 + (\eta\mu\omega)x + 1 = 0$, $\omega \in \mathbb{R}$, είναι αδύνατη. Σ Λ iii) Η λύση της $\sigma\phi x = 1$ είναι $x = k\pi$. Σ Λ iv) Η εξίσωση $\eta\mu x = \kappa^2 + \kappa + 2$, $\kappa \in \mathbb{R}$ είναι αδύνατη. Σ Λ **ΘΕΜΑ2°:** α) Να λύσετε την εξίσωση: $\text{συν}\left(x + \frac{\pi}{18}\right) + \eta\mu\left(\frac{4\pi}{9} - x\right) = 1$.β) Να εξετάσετε αν οι λύσεις που βρήκατε στο ερώτημα α) είναι λύσεις της εξίσωσης: $\eta\mu(3x - \pi) = -\frac{1}{2}$.**ΤΕΣΤ 2°****ΘΕΜΑ1°:** Α. Να γράψετε τις λύσεις της εξίσωσης $\text{συν}x = \text{συν}\theta$.

Β. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις με Σωστό (Σ) ή Λάθος (Λ).

i) Η εξίσωση $\epsilon\phi x \cdot \sigma\phi 2x = 1$ είναι ισοδύναμη με την $\epsilon\phi x = \epsilon\phi 2x$. Σ Λ ii) Ισχύει για κάθε $x \in \mathbb{R}$: $\text{συν}(\text{συν}x) > 0$. Σ Λ iii) Ο αριθμός $x = 2k\pi + \frac{\pi}{3}$ είναι λύση της εξίσωσης: $\epsilon\phi x = -\sqrt{3}$. Σ Λ iv) Το πεδίο ορισμού της συνάρτησης $f(x) = \frac{1}{2\text{συν}x+3}$ είναι το $\mathbb{R}$. Σ Λ **ΘΕΜΑ2°:** Δίνεται η συνάρτηση f με τύπο $f(x) = \frac{2\sqrt{2}}{\sqrt{2} + 2\text{συν}x}$

α) Να βρείτε το πεδίο ορισμού της συνάρτησης.

β) Να βρείτε τα σημεία τομής της γραφικής παράστασης της συνάρτησης και της ευθείας ϵ με εξίσωση $\epsilon: y = 1$